

Konferencija skiriama:

Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminimo metams bei totalitarinių režimų karo, okupacijų ir teroro aukoms paminėti.

Konferencijos pradžia 2011 m. birželio 29 d., 10.00 val.

Konferencijos vieta Lietuvos Respublikos Seimas, Vilnius

Konferencijos pobūdis:

politinis, mokslinis, memorialinis

Dalyvaujančios šalys:

Baltarusija, Estija, Izraelis, JAV, Latvija, Lenkija, Lietuva, Rusija, Švedija, Vokietija

Konferencijos dalyviai:

Žymūs minimų istorinių įvykių dalyviai, istorikai, politologai, visuomeninės organizacijos, bendruomenės, istorijos mokytojai, užsienio šalių diplomatai, studentai, žurnalistai.

Konferencijos kalbos: lietuvių, anglų, rusų.

*Tarptautinė konferencija***SSRS IR VOKIETIJOS KARO PRADŽIA
BALTIJOS ŠALYSE 1941 METAIS**

2011 m. birželio 29–30 d.
Vilnius

KONFERENCIJOS RENGĖJAI:

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

LIETUVOS
GYVENTOJŲ
GENOCIDO IR
REZISTENCIJOS
TYRIMO
CENTRAS

Daugiau informacijos:
(8 5) 239 6119, (8 5) 239 6318, (8 5) 239 6320
El. paštas istorija@lrs.lt

*Tarptautinė konferencija***SSRS IR VOKIETIJOS KARO PRADŽIA
BALTIJOS ŠALYSE 1941 METAIS**

2011 m. birželio 29–30 d.
Vilnius

2011-aisias sukanka 70 metų nuo žiauriausio pasaulio istorijoje nacistinės Vokietijos ir komunistinės Sovietų Sąjungos karo pradžios. Tai buvo „ideologinis“ karas, nusinešęs dešimtis milijonų žmonių gyvybių. Baltijos šalys ne savo valia tapo dviejų totalitarinių režimų žūtbūtinio karo arena ir auka. 1941 m. vasarą sovietinę Baltijos šalių okupaciją ir aneksiją pakeitė nacistinės Vokietijos okupacija. Sovietines represijas ir terorą pakeitė nacistinis teroras ir žydų tautos genocido politika. Trečiasis reichas nepripažino Baltijos šalių teisės į valstybingumą ir okupuotas šalis traktavo kaip vokiečių tautos „gyvybinę erdvę“, kuri po pergalingo karo turėjo būti kolonizuota, germanizuota ir prijungta prie Trečiojo reichio. Nacistinės okupacijos Baltijos šalyse ir Baltarusijoje (vadinamajame Ostlande) pasekmė – ilgiems dešimtmečiams prarasta valstybinė nepriklausomybė, šimtai tūkstančių nužudytų civilių gyventojų ir karo belaisvių, visiškai sunaikintos vietos žydų bendruomenės, dešimtys tūkstančių kalėjimuose ir lageriuose kalintų įvairių tautybių gyventojų, priverčiamiesiems darbams į Reichą išvežta kelios dešimtys tūkstančių žmonių, milijardiniai nuostoliai kraštų ekonomikai, transportui ir kultūrai, sugriauti miestai ir sudeginti kaimai.

Šioje konferencijoje bus nagrinėjama Baltijos šalių valstybingumo klausimas tarptautinėje erdvėje Antrojo pasaulinio karo metais, bandymai atkurti šalių valstybingumą ir vietinę administraciją nacių ir sovietų karo pradžioje, masinis Lietuvos gyventojų trėmimas karo išvakarėse, besitraukiančių sovietų įvykdytos civilių gyventojų žudynės, karo veiksmai Lietuvoje ir nacistinė propaganda, nacių okupacinio režimo nusikaltimai Lietuvoje ir Baltarusijoje, holokaustas ir kolaboravimo su naciais problema, etniniai santykiai karo ir okupacijų sąlygomis, perkeltųjų Suvalkų krašto gyventojų likimas, totalitarinių režimų įvykdytų nusikaltimų suvokimo ir vertinimo problemos.

• PROGRAMA

2011 m. birželio 29 d. (trečiadienis) Seimo Kovo 11-osios salė

Pirmininkauja:

Seimo narys *Algis Kašėta*,

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Genocido ir rezistencijos tyrimo departamento direktorius *dr. Arūnas Bubnys*

10.00–10.40 val.

Sveikinimai

Seimo Pirmininkės Irenos Degutienės sveikinimo kalba Aukščiausiosios Tarybos – Atkuriamojo Seimo Pirmininko, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro, Europos Parlamento nario prof. Vytauto Landsbergio sveikinimo kalba

10.40–11.00 val.

Besitraukiančiųjų kerštas: sovietų karo nusikaltimai

Lietuvoje 1941 m. birželio mėnesio pabaigoje

Pranešėja – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro generalinė direktorė *Birutė Teresė Burauskaitė*

11.00–11.20 val.

Sovietų genocido pradžia: 1939–1941 metai

Pranešėjas – Lietuvos Respublikos Seimo narys *Arimantas Dumčius*

11.20–11.40 val.

„... Lietuvos gyventojai buvo mums labai draugiški.“

Vokiečių kariuomenės laikraščių pranešimai apie

vermachtu žygį

Pranešėjas – Šiaurės Rytų Europos vokiečių kultūros ir istorijos instituto Liuneburge direktorius *dr. Joachim Tauber* (Vokietija)

11.40–12.00 val.

1941 m. Birželio sukilimas Lietuvoje

Pranešėjas – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vyriausiasis specialistas programų koordinatorius *Alfredas Rukšėnas*

12.00–12.20 val.

Kaip Lietuvos laikinoji vyriausybė vertino politines lietuvių galimybes?

JAV Pietų Karolinos universiteto profesoriaus emerito dr. Kęstučio Igno Skrupskelio pranešimą skaito žurnalistas *Vidmantas Valiušaitis*

12.30–13.40

Kavos (pietų) pertrauka

Pirmininkauja:

Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas *Arvydas Anušauskas*,
Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto docentas *Algirdas Jakubčionis*

13.40–14.00 val.

Nacistinė propaganda Baltijos šalyse 1941 m.: formos, metodai, tendencijos

Pranešėja – Rusijos valstybinio pedagoginio A. Gerceno universiteto Sankt Peterburge *prof. dr. Julija Kantor* (Rusija)

14.00–14.20 val.

Baltarusija 1941 m.: okupacija, kolaboravimas, pasipriešinimas

Pranešėjas – Baltarusijos agrarinio technikos universiteto Minske Filosofijos ir istorijos katedros vedėjas *doc. dr. Jevgenij Greben* (Baltarusija)

14.20–14.40 val.

Tariamų ir tikrų Vokietijos šnipų veikla Latvijoje 1941 m. birželio–liepos mėnesiais

Pranešėjas – Latvijos okupacijų muziejaus Rygoje tyrinėtojas *dr. Ritvars Jansons* (Latvija)

14.40–15.00 val.

Valdžios įstaigų sukūrimas Estijoje nacistinės okupacijos pradžioje 1941 m.

Pranešėjas – Estijos istorinės atminties instituto bendradarbis *dr. Meelis Maripuu* (Estija)

15.00–15.20 val.

Kolaborantas – išdavikas, patriotas, žudikas?

Apmąstymai apie kolaboravimą

Pranešėjas – Jad Vašemo memorialo Jeruzalėje vyresnysis mokslo darbuotojas *dr. Aaron Shneyer* (Izraelis)

15.20–16.00 val.

Diskusijos

2011 m. birželio 30 d. (ketvirtadienis) Seimo konferencijų salė

Pirmininkauja:

Vilniaus pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto profesorius *Juozas Skirius*,
Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto docentas *Arūnas Streikus*

10.00–10.20 val.

Suvalkų krašto lietuvių ištrėmimas 1941 m. ir jų likimai

Pranešėjas – Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vyriausiasis specialistas programų koordinatorius *dr. Bronius Makauskas*

10.20–10.40 val.

1941 m. Lietuvos žydų genocido istorijos ir atminties vingiai naujų tyrimų, senų stereotipų ir visuomeninio diskurso akiračiuose

Pranešėjas – Milersvilio universiteto garbės profesorius emeritas *dr. Saulius Sužiedėlis* (JAV)

10.40–11.00 val.

Lietuviška spauda pirmaisiais nacių okupacijos mėnesiais

Pranešėjas – Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Naujosios istorijos katedros doktorantas *Antanas Leparskas*

11.00–11.40 val.

Kavos pertrauka

Pirmininkauja:

Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto profesorius *Zenonas Butkus*,
Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas *Povilas Jakučionis*

11.40–12.00 val.

Lietuvos valstybingumo atkūrimo klausimas tarptautinėje erdvėje 1941–1945: lietuvių politinės projekcijos ir diplomatinės spekuliacijos

Pranešėjas – Lietuvos istorijos instituto vyresnysis mokslo darbuotojas *doc. dr. Algimantas Kasparavičius*

12.00–12.20 val.

Švedijos vyriausybės požiūris į Baltijos šalių valstybingumo problemą 1940–1941 metais

Pranešėjas – vertėjas ir kino dokumentininkas *Jonas Ūhman* (Švedija)

12.20–12.40 val.

Nacių ir sovietų nusikaltimai: suvokimo ir vertinimo iššūkiai

Pranešėjas – Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti sekretoriato vadovas *Ronaldas Račinskas*

12.40–14.00 val.

Diskusijos